Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani, judecător – Nicula Rodica
Dosarul nr. 3a-1519/25
2-23163750-02-3a-29042025

D E C I Z I E
dispozitiv

17 decembrie 2025 municipiul Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componența:
Președintele ședinței, judecător Sîrbu Victoria
Judecători Bagrin Lucia și Cașcaval Andrei
Grefier Morozov Sabrina

a examinat în ședință publică, apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 13 martie 2025, adoptată în cauza, la acțiunea de contencios administrativ înaintată de Josan Grigore împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea autorității publice să emită act administrativ individual favorabil.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, art. 389-390 Cod de procedură civilă, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e:

Se admite apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 13 martie 2025 și se emite o nouă decizie, prin care:

Acțiunea de contencios administrativ înaintată de Josan Grigore împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea autorității publice să emită act administrativ individual favorabil, se admite parțial.

Se anulează decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei nr. 17/2023/29777 din 28.09.2023 și decizia nr. 5764 din 20.10.2023 a Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova în procedura prealabilă.

Se obligă Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, să emită act administrativ individual favorabil, în temeiul cererii depuse de Josan Grigore, prin care să-i recalculeze, pensia pentru vechime în serviciu cu înlesniri, luând în considerație certificatul Inspectoratului de poliție Orhei nr. 34/44-17820 din 13.11.2023, începând cu data de 20 septembrie 2022.

În rest, acțiunea se respinge ca neîntemeiată.

Decizia este executorie de la emitere, cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 2 (două) luni.

Președintele ședinței,
judecător Sîrbu Victoria

Judecători Bagrin Lucia

Cașcaval Andrei

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani, judecător – Nicula Rodica
Dosarul nr. 3a-1519/25
2-23163750-02-3a-29042025

D E C I Z I E

17 decembrie 2025 municipiul Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componența:
Președintele ședinței, judecător Sîrbu Victoria
Judecători Bagrin Lucia și Cașcaval Andrei
Grefier Morozov Sabrina

examinând în ședință publică, apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 13 martie 2025, adoptată în cauza, la acțiunea de contencios administrativ înaintată de Josan Grigore împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea autorității publice să emită act administrativ individual favorabil,

c o n s t a t ă:

Pretențiile reclamantului

La 16 noiembrie 2023, Josan Grigore a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând:

- anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei nr. 17/2023/29777 din 28 septembrie 2023 de respingere a cererii de recalculare a vechimii în muncă cu avantaje, a recalculării cuantumului pensiei în rezultatul

recalculării vechimii în muncă cu avantaje și a achitării diferenței de pensie formală în urma majorării cuantumului pensiei, începând cu 16 noiembrie 2015;

- anularea deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale, inserată în răspunsul datat cu 20 octombrie 2023 nr. 5764;
- obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de emitere a actului administrativ individual cu privire la recalcularea vechimii în muncă cu includerea avantajelor, potrivit Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, în special a art. 8 lit. d) prin calcularea a două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, prestată de Josan Grigore, în funcția de polițist în cadrul Izolatorului de detenție provizorie al CPS Orhei, în perioada de timp 10 martie 1992 – 01 octombrie 1996, conform certificatului eliberat de Inspectoratul de poliție Orhei din 13 noiembrie 2023 cu nr. 34/44-17820, care constituie 09 ani 01 luni 12 zile, o dată cu intervenirea unor circumstanțe ce justifică majorarea cuantumului pensiei, iar în total vechimea în muncă constituie 30 ani 04 luni și 01 zile și recalcularea cuantumului pensiei, în urma recalculării vechimii în muncă cu avantaje și achitarea diferenței de pensie, formată în rezultatul recalculării pensiei, cu aplicarea indexărilor corespunzătoare, începând cu data apariției dreptului la pensie – 16 noiembrie 2015.

În motivarea acțiunii, reclamantul a comunicat că în perioada 10 martie 1992 - 15 noiembrie 2015, a îndeplinit serviciul în cadrul Ministerului Afacerilor Interne fără întrerupere - 23 ani 8 luni 5 zile, fapt atestat prin înscrierea în carnetul de muncă și certificatul eliberat de Inspectoratul de poliție Orhei nr. 34/44-10031 din 05 iulie 2023, fiind concediat cu dreptul de a primi pensie pe linia MAI.

Pe parcursul activității, a deținut și funcția de polițist al serviciului pază a arestului și escortă, polițist al Izolatorului de detenție provizorie al CPS Orhei.

Începând cu 16 noiembrie 2015, i-a fost acordat statut de pensionar pentru vechime în muncă, stabilită de Ministerul Afacerilor Interne, în conformitate cu Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993.

Deoarece la momentul pensionării, organul abilitat la acel moment Ministerul Afacerilor Interne nu a calculat vechimea în muncă cu avantaje, conform Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar, iar acest fapt a dus la stabilirea pensiei într-un cuantum diminuat, în legătură cu reexaminarea pensiei pentru vechime în muncă cu avantaje, conform normei citate supra, reclamantul s-a adresat Inspectoratului de Poliție Orhei în vederea eliberării, în baza ordinului MAI nr. 96 din 20 martie 2018 „Cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitei categorii de funcționari publici cu statut special și

militari din cadrul MAI” a confirmării înlesnirilor pentru perioada activității în cadrul subdiviziunilor de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie).

Conform certificatului eliberat de Inspectoratul de Poliție Orhei nr. 34/44-17820 din 13 noiembrie 2023, în perioada 10 martie 1992 – 01 octombrie 1996 (04 ani 06 luni 21 zile) reclamantul a activat în funcție dc polițist al Serviciului pază a arestului și escortă al Izolatorului de detenție provizorie a CPS Orhei, iar în conformitate cu pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, vechimea în muncă cu înlesniri pentru această perioadă (2 zile pentru 1 zi de serviciu) constituie 09 ani 01 luni 12 zile.

Astfel, vechimea în muncă pentru perioada de activitate în Izolatorul de detenție provizorie de 04 ani 06 luni 21 zile nu a fost calculată cu avantaje (2 luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu), care urma să constituie 09 ani 01 luni 12 zile, iar acest fapt a influențat asupra stagiului de muncă și respectiv asupra cuantumului pensiei calculate, care au fost substanțial diminuate.

Totodată, reclamantul a opinat că suma pensiei neprimite din motivul calculării eronate a vechimii în muncă, urmează a-i fi recalculată și achitată fără limită de timp, calculată în baza certificatului nr. 34/44-17820 din 13 noiembrie 2023, eliberat de Inspectoratul de poliție Orhei, or el nu a primit pensia cuvenită din vina organului care i-a stabilit-o, iar neachitarea acesteia, în momentul depistării erorii, constituie o lipsire nejustificată a reclamantului de valoarea patrimonială care i se cuvine în baza legii.

Având în vedere că începând cu 01 ianuarie 2017, Casa Națională de Asigurări Sociale a preluat atribuțiile de stabilire și plată a pensiilor persoanelor din trupele organelor afacerilor interne, fiind astfel, instituția abilitată cu competența de achitare a pensiilor și alocațiilor lunare persoanelor din trupele organelor afacerilor interne, Casa Națională de Asigurări Sociale este organul abilitat prin lege cu competența de recalculare a pensiei colaboratorilor organelor afacerilor interne.

Reclamantul, după primirea certificatului nr. 34/44-17820 din 13 noiembrie 2023, eliberat de Inspectoratul de poliție Orhei, l-a prezentat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei, în vederea emiterii actului administrativ individual favorabil de reexaminare a dreptului la pensie în temeiul vechimii în muncă cu avantaje, potrivit Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, în special a art. 8 lit. d), prin calcularea a două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, prestată de acesta în cadrul Izolatorului de detenție provizorie a CPS Orhei pentru perioada 10 martie 1992 – 01 octombrie 1996, o dată cu intervenirea unor circumstanțe ce justifică majorarea cuantumului pensiei, precum și recalcularea și achitarea diferenței de pensie, formată în urma majorării cuantumului pensiei reexaminate pentru perioada anterioară, începând cu 16 noiembrie 2015.

Potrivit răspunsului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei nr. 2030 din 28 septembrie 2023 și deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 17/2023/29777 din 28 septembrie 2023, se invocă respingerea cererii de recalculare a vechimii în muncă în baza Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 și respectiv a recalculării pensiei, deoarece perioada de activitate în cadrul subdiviziunilor de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de detenție provizorie, nu poate fi raportată la prevederile pct. 8 al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 și temei de recalculare nu este.

Ulterior, urmare a primirii răspunsului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei nr. 2030 din 28 septembrie 2023, reclamantul a depus la 16 octombrie 2023, cerere prealabilă către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Prin răspunsul/ decizia nr. 5764/23 din 20 octombrie 2023 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, cererea prealabilă a fost respinsă ca neîntemeiată, menționându-se că pensia stabilită reclamantului Josan Grigore, pentru vechimea în muncă, începând cu 16 noiembrie 2015 și până în prezent se calculează pentru o vechime în muncă de 25 ani 09 luni 10 zile și nu există temei legal de anulare a deciziei CTAS Orhei nr. 17/2023/29777 din 28 septembrie 2023, deoarece în calculul vechimii în serviciu, potrivit pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr. 78/1994, se acordă două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu în instituțiile penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran, iar perioada de activitate de la 10 martie 1992 până la 01 iunie 1996, inclusă de către instituția de forță cu avantaje 1:2, nu poate fi raportată la prevederile pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr. 78/1994, din motivul că această normă nu prevede calculul cu avantaje a perioadei de activitate în cadrul serviciului de pază a arestului și escortă, or, acest fapt este constatat și prin calculul cu privire la vechimea în muncă, emis de Ministerul Afacerilor Interne în anul 2015, prin care se atestă perioadele de activitate menționate supra, calculate fără înlesniri, 1:1 și care a servit drept bază la stabilirea pensiei pentru vechimea în muncă în anul 2015.

Reclamantul consideră că răspunsul/decizia nr. 5764/23 din 20 octombrie 2023 a Casei Naționale de Asigurări Sociale este ilegal și urmează a fi anulat, or în condițiile art. 18 din Legea nr. 1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, legislatorul a delegat Guvernului competența identificării modului de stabilire a pensiei pentru condiții deosebite de satisfacere a serviciului de către destinatarii Legii nr. 1544/1993, pe care Guvernul le-a transpus în Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor,

persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar, potrivit căreia, în pct. 8 lit. d) s-a prevăzut că la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri ai Poliției de Frontieră, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și a sistemului penitenciar, se acordă următoarele înlesniri: d) două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu în instituții penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran.

Reieșind din normele materiale menționate, reclamantul a concluzionat că speța în cauză, cade sub incidența Hotărârii Guvernului nr. 78/1994, care a fost investit cu dreptul reglementării modului de stabilire a pensiei și identificarea condițiilor deosebite de satisfacere a serviciului, or, cererea urmează a fi admisă.

Prin urmare, reclamantul a afirmat că la momentul eliberării din serviciu, eronat i s-a calculat vechimea în serviciu, respectiv el avea dreptul la calcularea vechimii în muncă cu avantaje, așa cum la momentul pensionării, erau în vigoare prevederile pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994.

Conform dispozițiilor art. 54 al Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993 (în vigoare la momentul stabilirii pensiei reclamantului), suma pensiei calculată pentru pensionarii din rândurile militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și pentru familiile acestora și nesolicitată la timp, se plătește pentru perioada precedentă, însă, cel mult, pentru 3 ani premergători datei solicitării pensiei. Sumele pensiei neprimite la timp din vina organelor care au stabilit sau care plătesc pensia se plătesc pentru perioada precedentă fără limite în timp.

Astfel, suma pensiei neprimite de reclamant, din motivul calculării eronate a vechimii în muncă, urmează a fi recalculată și achitată ultimului fără limită de timp, în baza certificatului nr. 34/44-17820 din 13 noiembrie 2023, eliberat de Inspectoratul de Politie Orhei. Or, reclamantul nu a primit pensia cuvenită, din vina organului care a stabilit-o, iar neachitarea acesteia în momentul depistării erorii, ar constitui o lipsire nejustificată a reclamantului de valoarea patrimonială care i se cuvine în baza legii.

Reclamantul a menționat, că în subordinea organelor afacerilor interne activau izolatoare de urmărire penală (la nivel intern denumite Serviciul pază a arestului și escortă/ izolatoare de detenție provizorie) care sunt identice scopului de instituire și specificului activității izolatoarelor de urmărire penală - de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute sau arestate. Or, respingerea cererii pe motivul necorespunderii denumirii subdiviziunii, fără a lua în calcul scopul creării și genul

de activitate al acesteia, care este identică izolatoarelor de urmărire penală, este ilegală.

În consecință, reclamantul a declarat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale este una vădit ilegală, deoarece denotă o respingere formală abuzivă a cererii acestuia.

Soluția instanței de fond

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, din 13 martie 2025, cererea de chemare în judecată depusă de Josan Grigore a fost admisă și respectiv anulată decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei nr. 17/2023/29777 din 28 septembrie 2023, cu privire la respingerea cererii în stabilirea pensiei și răspunsul Casei Naționale de Asiguri Sociale nr. 5764 din 20 octombrie 2023 asupra cererii prealabile, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a stabili, recalcula și achita lui Josan Grigore, pensia pentru vechime în muncă, cu includerea avantajelor potrivit pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, pentru perioada 10 martie 1992 – 01 octombrie 1996, conform certificatului nr. 34/44-17820 din 13 noiembrie 2023 eliberat de Inspectoratul de Poliție Orhei, care constituie 30 ani 4 luni și 01 zile, cu achitarea diferenței de pensie formată în rezultatul recalculării pensiei începând cu data apariției dreptului la pensie.

Solicitarea apelantului

La 14 martie 2025, (*în interiorul termenului prevăzut la art. 232 alin. (1) Cod administrativ*), Casa Națională de Asigurări Sociale a contestat cu apel hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, din 13 martie 2025, iar la 18 aprilie 2025 (*în interiorul termenului prevăzut la art. 232 alin. (2) Cod administrativ*), a fost înregistrată cererea de apel motivată, prin care s-a solicitat casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea lui Josan Grigore să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea apelului declarat, Casa Națională de Asigurări Sociale a menționat că instanța de fond a emis o hotărâre pripită, nefiind studiate minuțios toate argumentele apelantei, cu aplicarea eronată a normelor juridice de drept material care reglementează în mod expres obiectul litigiului.

Astfel, apelanta a subliniat că potrivit art. 48 din Legea nr. 1544/1993, pensiile se stabilesc de Casa Națională de Asigurări Sociale, în modul stabilit de Guvern, iar din 01 ianuarie 2017 plata se efectuează de către CNAS în mărimile stabilite de instituțiile de forță, conform HG nr. 1427/2016.

De altfel, Casa Națională a remarcat că intimatul a depus la 20 martie 2023 cerere de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă, iar pensia fusese inițial stabilită din 16 noiembrie 2015, în proporție de 59%, pentru o vechime de 25 ani 9 luni 10 zile, potrivit calculului emis de Ministerul Afacerilor Interne.

Conform legislației aplicabile, vechimea și solda sunt confirmate de instituțiile abilitate, organele de asigurări sociale având doar drept de control asupra autenticității actelor.

La 20 septembrie 2023, intimatul a solicitat recalcularea pensiei, prezentând un certificat al Inspectoratului de Poliție Orhei ce indica o vechime de 30 ani 1 zi, calculată cu coeficientul 1:2.

În context, a arătat însă că aceste perioade nu pot fi încadrate în prevederile legale care permit acordarea vechimii duble, fapt confirmat și de calculul MAI din 2015, unde aceleași perioade au fost considerate fără înlesniri (1:1), document ce a stat la baza stabilirii inițiale a pensiei.

Argumentele părților în ședința de judecată

Reprezentantul apelantei Casa Națională de Asigurări Sociale – Bulgaru Andrei, a susținut integral argumentele expuse în apel și a solicitat admiterea acestuia, precum a fost formulat.

Reprezentantul intimatului Josan Grigor – avocatul Rabei Ilie, a solicitat respingerea cererii de apel și menținerea fără modificări a actului judecătoresc contestat.

Aprecierea instanței de apel

- *Cu referire la admisibilitatea acțiunii în contenciosul administrativ:*

Conform art. 22 alin. (1) Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

În temeiul art. 17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Potrivit art. 189 alin. (1) și (2) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. O acțiune în contencios administrativ poate fi înaintată și atunci când autoritatea publică nu a soluționat în termen legal o cerere.

În conformitate cu prevederile art. 206 alin. (1) și (2) Cod administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare); b) obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare); c) impunerea la acțiune, la tolerare a acțiunii sau la inacțiune (acțiune în realizare); d) constatarea existenței sau inexistenței unui raport juridic ori nulității unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acțiune în constatare);

sau e) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acțiune de control normativ). Acțiunea în constatare prezumă existența unui interes îndreptățit pentru constatarea solicitată. Acțiunea în constatare nu poate fi înaintată dacă reclamantul își poate sau și-ar putea revendica drepturile printr-o altă acțiune prevăzută la alin. (1), cu excepția situației când se urmărește constatarea nulității unui act administrativ individual sau normativ.

Potrivit art. 207 alin. (1) Cod administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.

Dispoziția art. 207 alin. (2) Cod administrativ, prevede că acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când: a) există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; b) există o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept sau că între parți s-a încheiat o tranzacție de împăcare; c) la aceeași sau la altă instanță de judecată se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; d) acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 209; e) reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17; f) nu sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 208 din Codul administrativ – procedura prealabilă; g) acțiunea a fost depusă de o persoană fără împuterniciri în acest sens; h) cererea de chemare în judecată nu corespunde cerințelor prevăzute la art. 211 alin. (1) și (2) și art. 212 alin. (1) și reclamantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanța de judecată.

În temeiul art. 209 alin. (1) și (2) Cod administrativ, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia; b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art. 165 alin. (1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător. Dacă informația cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conține în actul administrativ individual sau în decizia cu privire la cererea prealabilă ori este indicată incorect, înaintarea acțiunii în contencios administrativ se admite în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ sau a deciziei cu privire la cererea prealabilă.

La caz, analizând lucrările cauzei în coroborare cu înscrisurile dosarului administrativ, instanța de apel atestă că nu s-a constatat că: ar exista o hotărâre

judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; ar exista o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; între parți s-a încheiat o tranzacție de împăcare sau; la aceeași sau la altă instanță de judecată se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 209 Cod administrativ; acțiunea nu a fost semnată și depusă de Josan Grigore, iar reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17 din Codul administrativ.

Având în vedere că în procesul examinării cererii de apel, nu au fost constatate circumstanțe care să determine inadmisibilitatea acțiunii, etapa verificării admisibilității fiind depășită, Completul consideră că litigiul urmează a fi examinat în fond, prin aprecierea argumentelor invocate și a probatoriului administrat.

- *Cu referire la fondul cauzei de contencios administrativ:*

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe atacată cu apel, prin prisma lucrărilor din dosar, Completul judiciar statuează că apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale este întemeiat și în raport cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, urmează a fi admis, iar hotărârea instanței de fond, casată integral, cu emiterea unei noi hotărâri din considerentele ce succed.

În conformitate cu prevederile art. 231 alin. (2) Cod administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Astfel, conform art. 219 alin. (1) - (3) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

Potrivit art. 220 alin. (1) Cod administrativ, obținerea probelor în procedura contenciosului administrativ are loc conform art. 87-93.

Din conținutul art. 93 Cod administrativ, rezultă că fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin. (1),

fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sunt admisibile doar în baza prevederilor legale.

De asemenea, în conformitate cu art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

Astfel, potrivit art. 118 alin. (1) Cod de procedura civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel, iar conform art. 122 alin. (1) din Cod, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

În fapt, din înscrisurile atașate cauzei și dosarul administrativ se atestă că, Josan Grigore beneficiază de pensie pentru vechime în muncă în mărime de 50% din suma soldei, începând cu 16 noiembrie 2015, stabilită pentru o vechime în muncă de 25 de ani 09 luni și 10 zile.

Totodată, certificatului eliberat de Inspectoratul de Poliție Orhei nr. 34/44-17820 din 13 noiembrie 2023, în perioada 10 martie 1992 – 01 octombrie 1996 (04 ani 06 luni 21 zile) reclamantul a activat în funcție dc polițist al Serviciului pază a arestului și escortă al Izolatorului de detenție provizorie a CPS Orhei, iar în conformitate cu pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, vechimea în muncă cu înlesniri pentru această perioadă (2:1) constituie 09 ani 01 luni 12 zile.

Astfel, la 20 septembrie 2023, Josan Grigore a înaintat o cerere în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale în vederea emiterii actului administrativ individual favorabil de reexaminare a dreptului la pensie în temeiul vechimii în muncă cu avantaje, potrivit Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, în special a art. 8 lit. d), prin calcularea a două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, prestată de acesta în cadrul Izolatorului de detenție provizorie a CPS Orhei pentru perioada 10 martie 1992 – 01 octombrie 1996, o dată cu intervenirea unor circumstanțe ce justifică majorarea cuantumului pensiei, precum și recalcularea și achitarea diferenței de pensie, formată în urma majorării cuantumului pensiei reexaminate pentru perioada anterioară, începând cu 16 noiembrie 2015.

Potrivit răspunsului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei nr. 2030 din 28 septembrie 2023 și deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 17/2023/29777 din 28 septembrie 2023, se invocă respingerea cererii de

recalculare a vechimii în muncă în baza Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 și respectiv a recalculării pensiei, deoarece perioada de activitate în cadrul subdiviziunilor de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de detenție provizorie, nu poate fi raportată la prevederile pct. 8 al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 și temei de recalculare nu este.

Ulterior, urmare a primirii răspunsului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei nr. 2030 din 28 septembrie 2023, reclamantul a depus la 16 octombrie 2023, cerere prealabilă către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Prin răspunsul/decizia nr. 5764/23 din 20 octombrie 2023 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, cererea prealabilă a fost respinsă ca neîntemeiată, menționându-se că pensia stabilită reclamantului Josan Grigore, pentru vechimea în muncă, începând cu 16 noiembrie 2015 și până în prezent se calculează pentru o vechime în muncă de 25 ani 09 luni 10 zile și nu există temei legal de anulare a deciziei CTAS Orhei nr. 17/2023/29777 din 28 septembrie 2023.

Astfel, Josan Grigore a depus prezenta cerere de chemare în judecată.

Fiind învestită cu judecarea cauzei în fond, prin hotărârea din 13 martie 2025, Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani, a admis acțiunea lui Josan Grigore și respectiv anulată decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei nr. 17/2023/29777 din 28 septembrie 2023, cu privire la respingerea cererii în stabilirea pensiei și răspunsul Casei Naționale de Asiguri Sociale nr. 5764 din 20 octombrie 2023 asupra cererii prealabile, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a stabili, recalcula și achita lui Josan Grigore, pensia pentru vechime în muncă, cu includerea avantajelor potrivit pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, pentru perioada 10 martie 1992 – 01 octombrie 1996, conform certificatului nr. 34/44-17820 din 13 noiembrie 2023 eliberat de Inspectoratul de Poliție Orhei, care constituie 30 ani 4 luni și 01 zile, cu achitarea diferenței de pensie formată în rezultatul recalculării pensiei începând cu data apariției dreptului la pensie.

Analizând înscrisurile dosarului, în raport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, instanța de apel ajunge la concluzia că hotărârea instanței de fond urmează a fi anulată, cu adoptarea unei noi soluții, reieșind din următoarele motive.

În contextul pretențiilor deduse judecării, Colegiul reține că, în conformitate cu prevederile art. 1 alin. (1) al Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 (în redacția în vigoare la data depunerii cererii pentru stabilirea pensiei), militarii care satisfac serviciu prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne beneficiază de dreptul la pensie

viageră pentru vechime în muncă, dacă au vechimea respectivă în serviciu militar și în organele afacerilor interne.

Totodată, în conformitate cu prevederile art. 2 alin. (1) și (2) al aceleiași Legi, militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri care au dreptul la pensie li se stabilește pensie după eliberare din serviciu. Persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri cărora li s-a prelungit peste limita de vârstă, stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne și care au dreptul la pensie în conformitate cu art. 13 lit. a) din prezenta lege li se acordă, de la data emiterii ordinului privind prelungirea termenului de aflare în serviciu, pensie în mărime de 50 procente din suma pensiei cuvenite.

Conform art. 13 lit. a) al Legii citate, dreptul la pensie pentru vechime în muncă îl au, militarii care au satisfăcut serviciu prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care în ziua dezangajării militare sau eliberării din serviciu din organele afacerilor interne au o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani.

În corespundere cu art. 14 lit. a) al aceleiași Legi, mărimea pensiilor pentru vechime în muncă se stabilește pentru militarii care au satisfăcut serviciu prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care au o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani (art. 13 lit. a)): pentru o vechime în muncă de 20 de ani - 50 procente iar pentru cei pensionați la limită de vârstă sau din motive de boală - 55 procente din sumele respective ale soldei; pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani - 3 procente din sumele respective ale soldei, dar în total nu mai mult de 75 procente din aceste sume.

În conformitate cu art. 18 lit. c) din Legea enunțată, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art. 13 lit. a), militarilor care îndeplinesc serviciu prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, al cărui mod este stabilit de Guvern, se ia în calcul timpul de îndeplinire a serviciului în condiții deosebite – în condițiile avantajoase respective, inclusiv în condițiile stabilite de legislație până la intrarea în vigoare a prezentei legi.

În conformitate cu art. 44 alin. (1)-(2) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și

din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, pensia pentru militarii care au satisfăcut serviciu prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și pentru funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și pentru familiile lor se calculează din solda acestora; - Pensia pentru persoanele menționate se calculează din: salariul funcției, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere, precum și din media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente primite în ultimul an de serviciu, cu excepția plăților compensatorii și a indemnizației bănești unice în mărimea sumei mijloacelor bănești de întreținere pe un an.

Conform art. 48 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, pensiile militarilor în termen, ale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, ale persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, ale funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, ale ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor securității statului, Centrului Național Anticorupție și ale membrilor familiilor acestora, se stabilesc de către Casa Națională de Asigurări Sociale, în modul stabilit de Guvern.

Potrivit art. 49 alin. (1)-(3) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri: - Militarii în termen, militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și sistemului penitenciar, funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, ofițerii de protecție și colaboratorii organelor securității statului, Centrului Național Anticorupție și membrii familiilor acestora, depun cerere de stabilire a pensiei la organul de asigurări sociale. Acordarea drepturilor la pensie sau respingerea cererii de pensionare se face prin decizie, emisă de organul de asigurări sociale în termen de 30 de zile de la data depunerii cererii cu toate actele necesare. Organele de asigurări sociale au dreptul de control asupra autenticității actelor ce confirmă vechimea în serviciu și solda (câștigul), eliberate de organele abilitate.

De asemenea, conform art. 16 alin. (1) și (2) Legea cu privire la actele normative, nr. 100 din 22 decembrie 2017, autoritățile administrației publice centrale de specialitate și autoritățile publice autonome emit sau aprobă, în condițiile legii, acte normative; - Actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome sânt emise sau aprobate numai în temeiul și pentru executarea legilor și a hotărârilor

Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului. Actele normative respective se limitează strict la cadrul stabilit de actele normative de nivel superior pentru executarea cărora se emit sau se aprobă și nu pot contraveni prevederilor actelor respective. În clauza de adoptare a actelor normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome se indică expres actul normativ superior în temeiul căruia acestea sânt emise sau aprobate.

Conform pct. 7 lit. a) și b) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar, la calcularea vechimii în muncă la stabilirea pensiei pentru vechime în muncă conform Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și a sistemului penitenciar se ia în considerare: serviciul militar activ în Armata Națională a Republicii Moldova, trupele de grăniceri, de carabinieri, Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne, alte formațiuni militare și serviciul în organele securității statului, organele afacerilor interne, Poliția de Frontieră, organele Centrului Național Anticorupție și a sistemului penitenciar în funcțiile corpului de comandă și în trupe.

Conform pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri ai Poliției de Frontieră, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și a funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, se acordă următoarele înlesniri: două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu în instituții penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală, casele de arest și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran.

Mai mult, potrivit ordinului nr. 96 din 20 martie 2018, Ministerul Afacerilor Interne a ordonat: acordarea înlesnirilor două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri din cadrul subdiviziunilor, autorităților administrative și instituțiilor din subordinea Ministerului Afacerilor Interne (funcționarilor publici cu statut special

și militarilor din cadrul MAI), pe perioada activității în cadrul subdiviziunilor de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie), care urmează a fi luate în considerare la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu prevederile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993. Eliberarea confirmărilor privind înlesnirile prevăzute la pct. 1 al prezentului ordin la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei pentru funcționarii publici cu statut special și militarii care și-au îndeplinit serviciul în cadrul Serviciilor de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie), se va realiza la cererea acestora, de către autoritățile și instituțiile din subordine prin intermediul subdiviziunilor de resurse umane, conform competenței, care va fi determinată după ultimul loc de muncă al solicitantului. În cazul lichidării subdiviziunilor în care solicitanții în care solicitanții au activat anterior, confirmările vor fi eliberate de către subdiviziunile, autoritățile administrative au instituțiile din subordinea MAI, sau au devenit succesorul de drepturi și obligații sau au preluat competențele subdiviziunilor de poliție reorganizate sau lichidate.

Prin urmare, aplicabilitatea Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 și ordinului MAI nr. 96 din 20 martie 2018, este deja determinată de angajator, care doar urma să fie reținută de către autoritatea pârâtă și respectiv efectuate acțiunile corespunzătoare de calculare a vechimii în muncă în privința reclamantului/intimat Moraru Gheorghe.

Subsecvent Completul judiciar notează că ordinul MAI nr. 96 din 20 martie 2018 „*Cu privire la recunoaşterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcţionari publici cu statut special şi militari din cadrul Ministerului Afacerilor Interne*” este un act administrativ normativ valabil, care produce efectele juridice de rigoare și urmează a fi aplicat corespunzător.

Conform art. 53 din Legea nr. 300 din 21 decembrie 2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare, la stabilirea pensiei, funcționarilor publici cu statut special li se calculează vechimea în serviciu ținîndu-se cont de următoarele înlesniri: a) o zi de serviciu în instituțiile penitenciare de tip închis, în casele de arest și în instituțiile penitenciare destinate deținerii și tratării bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări în subteran, se consideră ca 2 zile de vechime în serviciu; b) 2 zile de serviciu în instituțiile penitenciare, altele decât cele indicate la lit. a), în Administrația Națională a Penitenciarelor, precum și în subdiviziunile acesteia care desfășoară nemijlocit activități de punere în executare a privațiunii de libertate, se consideră ca 3 zile de vechime în serviciu.

Din esența normei de drept enunțate rezultă că pentru calcularea vechimii în munca cu înlesnirile solicitate, este necesar ca persoana să întrunească două

condiții, și anume: instituția în care persoana execută serviciul să fie o subdiviziune indicată în pct. 8 a Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 și să-și exercite serviciul nemijlocit în închisori, izolatoare de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici.

Colaboratorii care efectuează serviciul de pază, escortate și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie), în prezent au dreptul la calcularea vechimii în muncă cu avantaje, calculându-se 2 luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, conform pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 ”*Cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilirea şi plata pensiilor şi indemnizaţiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului pentru Combaterea Crimelor economice şi Corupţiei şi a sistemului penitenciar*”.

Concluzia respectivă derivă și din Avizul consultativ al Plenului Curții Supreme de Justiție din 29 septembrie 2014, în care se statuează expres că penitenciarele de tip închis, izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși, și bolnavilor psihici, sunt entități care cad sub incidența reglementărilor de la pct. 8 al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994.

Raportând cadrul legal citat la circumstanțele speței, Colegiul consideră că Josan Grigore întrunește condițiile menționate supra pentru a beneficia de recalculul pensiei, conform vechimii în muncă cu avantaje, calculat din certificatul Inspectoratului de poliție Orhei nr. 34/44-17820 din 13 noiembrie 2023, din care rezultă că Josan Grigore, în perioada 10 martie 1992 – 01 octombrie 1996 (04 ani 06 luni 21 zile) a activat în funcție dc polițist al Serviciului pază a arestului și escortă al Izolatorului de detenție provizorie a CPS Orhei, respectiv în conformitate cu pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, vechimea în muncă cu înlesniri pentru această perioadă (2:1) constituie 09 ani 01 luni 12 zile.

În context, Colegiul consideră neîntemeiat argumentul apelantei că intimatul Josan Grigore nu întrunește condițiile de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă, cu înlesniri, în cadrul izolatorului de detenție provizorie.

Or, organul de asigurări sociale nu a ținut cont de faptul că condiția esențială în sensul pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, este ca instituția în care persoana își exercită serviciul, să asigure paza, escortarea și deținerea persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (de detenție provizorie) și nu apartenența instituției la Departamentul Instituțiilor Penitenciare.

Prin urmare, Colegiul concluzionează că este neîntemeiat argumentul organului de asigurări sociale despre neacumularea de către reclamant a vechimii în muncă necesare pentru a beneficia de pensie pe linia MAI, iar acest fapt duce la vicierea actelor emise privind respingerea cererii de stabilire a pensiei în condiții avantajoase.

Astfel, în condițiile în care, după efectuarea controlului judecătorești asupra procedurii administrative s-a stabilit ilegalitatea refuzului organului de asigurări sociale de a stabili lui Josan Grigore pensie în baza vechimii în muncă, Completul de judecată susține corectitudinea anulării, de către prima instanță, a deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei nr. 17/2023/29777 din 28 septembrie 2023, cu privire la respingerea cererii în stabilirea pensiei și a răspunsului Casei Naționale de Asiguri Sociale nr. 5764 din 20 octombrie 2023 asupra cererii prealabile.

Totodată, potrivit art. 51 alin. (1)-(2) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, în cazul apariției unor circumstanțe care implică modificarea mărimilor pensiilor stabilite pentru militarii în termen și familiile acestora, recalcularea pensiilor se efectuează în termenele 15 stabilite de Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii. Recalcularea pensiilor pentru militarii care au îndeplinit serviciu prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și pentru familiile acestora se efectuează de la data de 1 a lunii următoare celei care au survenit circumstanțele ce cauzează modificarea mărimii pensiei. Dacă pensionarul beneficiază de dreptul la majorarea pensiei, diferența de pensie i se poate plăti doar pentru 12 luni trecute.

Conform art. 54 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, suma pensiei calculată pentru pensionarii din rândurile militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și a funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și pentru familiile acestora și nesolicitată la timp se plătește pentru perioada precedentă, însă cel mult pentru 3 ani premergători datei solicitării pensiei. Sumele pensiei neprimite la timp din vina organelor care au stabilit sau care plătesc pensia se plătesc pentru perioada precedentă fără limite în timp.

De asemenea, reieșind din pct. 7 lit. g) din hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 „*cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare*”, la calcularea vechimii în muncă la stabilirea pensiei pentru vechime în muncă conform Legii asigurării cu pensii a militarilor și a

persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și a funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare se ia în considerare: g) timpul de îndeplinire a serviciului în condiții deosebite – în condițiile avantajoase respective, inclusiv în condițiile stabilite de legislație până la intrarea în vigoare a prezentei hotărâri.

Raportând cadrul legal la circumstanțele faptice ale cauzei, instanța de apel consideră că suma pensiei calculate și neachitate la timp trebuie acordată pentru perioada precedentă, dar nu pentru mai mult de trei ani înainte de data solicitării pensiei, iar reieșind din prevederile art. 54 și art. 61 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, recalcularea pensiei poate fi efectuată doar pentru 12 luni anterioare solicitării, or, la caz se justificată recalcularea pensiei începând cu 20 septembrie 2022.

Mai mult ca atât, instanța de apel conchide că, în cazul din speță, recalcularea pensiei pentru întreaga perioadă cum a solicitat reclamantul în acțiune, fără a fi justificată culpa Casei Naționale de Asigurări Sociale, ar încălca principiului legalității și determinarea corectă a drepturilor lui Josan Grigore.

Prin urmare, Completul de judecată consideră că soluția instanței de fond în privința obligării Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită, necondiționat actul administrativ prin care să recalculeze mărimea pensiei pentru vechime în muncă reieșind din certificatul Inspectoratului de poliție Orhei nr. 34/44-17820 din 13 noiembrie 2023, cu recalcularea cuantumului pensiei și includerea tuturor perioadelor de activitate cu înlesniri, nu poate fi menținută, fiind necesară casarea acesteia și soluționarea aspectului menționat prin prisma art. 54 și art. 61 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită act administrativ individual favorabil, prin care să recalculeze și să achite lui Josan Grigore, pensia pentru vechime în muncă cu înlesniri (două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu), dar începând cu 20 septembrie 2022, adică 12 luni anterioare deciziei de respingere a cererii de stabilire a pensiei.

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru ajunge la concluzia de a casa integral hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 13 martie 2025 și a emite o decizie nouă prin care, acțiunea înaintată de Josan Grigore se va admite parțial, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită act administrativ individual favorabil, prin care să recalculeze și să achite lui Josan Grigore, pensia pentru vechime în muncă cu înlesniri conform constatărilor expuse supra.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, art. 389-390 Cod de procedură civilă, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e:

Se admite apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 13 martie 2025 și se emite o nouă decizie, prin care:

Acțiunea de contencios administrativ înaintată de Josan Grigore împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea autorității publice să emită act administrativ individual favorabil, se admite parțial.

Se anulează decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei nr. 17/2023/29777 din 28.09.2023 și decizia nr. 5764 din 20.10.2023 a Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova în procedura prealabilă.

Se obligă Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, să emită act administrativ individual favorabil, în temeiul cererii depuse de Josan Grigore, prin care să-i recalculeze, pensia pentru vechime în serviciu cu înlesniri, luând în considerație certificatul Inspectoratului de poliție Orhei nr. 34/44-17820 din 13.11.2023, începând cu data de 20 septembrie 2022.

În rest, acțiunea se respinge ca neîntemeiată.

Decizia este executorie de la emitere, cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 2 (două) luni.

Președintele ședinței,
judecător Sîrbu Victoria

Judecători Bagrin Lucia

Cașcaval Andrei